

Sygn. akt X Ga 334/17

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach X Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący	SSO Iwona Wańczura (spr.)
Sędziowie:	SO Małgorzata Korfanty SO Barbara Przybyła
Protokolant	Agnieszka Demucha

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2018 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)Spółki Partnerskiej w T.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z 10 maja 2017 r. sygn. akt VII GC 1099/15

- 1) prostując w zaskarżonym wyroku oznaczenie siedziby pozwanej na „w W.” w miejsce „w T.”, oddała apelację;
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.800,00 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu odwoławczym.

SSO Małgorzata Korfanty SSO Iwona Wańczura SSO Barbara Przybyła

**Sygn. akt X Ga 334/17**

## UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 10 maja 2017 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 11.000,00 zł z ustawowymi odsetkami od 19 kwietnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. oraz kwotę 2 967 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał, że strony łączyła umowa w przedmiocie obsługi prawnej pozwanej. Umowa zawarta została w trybie postępowania przetargowego, zaś miesięczne wynagrodzenie opiewało na kwotę 4 999 zł netto. Powódka świadczyła usługi zgodnie z umową przez swego przedstawiciela S. W.. Przedstawiciel powódki w ramach obsługi prawnej realizował zlecone przez pozwaną zadania

z zachowaniem należytej staranności. Pozwana nie miała zastrzeżeń w zakresie przedsięwziętych przez powódkę czynności. Pismem

z 18 lutego 2015 r. pozwana wypowiedziała wiążącą strony umowę z dniem 31 marca 2015 r. bez wskazania przyczyny. Powódka wystawiła pozwanej notę obciążeniową na kwotę 98.154,66 zł z tytułu naprawienia szkody stanowiącej pozostałą część wynagrodzenia za okres od 1 kwietnia 2015 r. do dnia zakończenia umowy, tj.

26 września 2016 r. W odpowiedzi pozwana zwróciła powódce wystawioną notę obciążeniową oraz wezwanie do zapłaty, wskazując jako przyczynę wypowiedzenia nierzetelną obsługę postępowań przetargowych prowadzonych przez pozwaną, uchybienia w toku postępowań cywilnych oraz brak jednolitego i uporządkowanego systemu prowadzenia akt. Sąd Rejonowy ustalił, że pozwana dokonała wypowiedzenia umowy bez ważnych przyczyn, w konsekwencji czego powódka utraciła zarobek, stąd powinna była zapłacić powódce odszkodowanie w żądanej wysokości. Po rozwiązaniu umowy pozwana zatrudniła inny podmiot świadczący na jej rzecz obsługę prawną.

Sąd I instancji zważył, iż do umów zawartych w trybie zamówień publicznych stosuje się przepisy kodeksu cywilnego, jeżeli przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych nie stanowią inaczej. Zgodnie z powyższym do umów o zamówienie publiczne zastosowanie znajduje art. 353<sup>1</sup> k.c. statuujący zasadę swobody umów. Powyższa zasada jest jednak w pewnym stopniu ograniczona odnośnie do umów zawartych na czas oznaczony, w których winny zostać określone przesłanki warunkujące wypowiedzenie tejże umowy. W łączącej strony umowie brak jest zapisów dotyczących zasad i możliwości wypowiedzenia umowy, stąd też zastosowanie znajdują przepisy kodeksu cywilnego. Łącząca strony umowa stanowi umowę zlecenia. Stosownie do treści art. 746 k.c. zleceniodawca ma prawo wypowiedzieć umowę w każdym czasie, zleceniobiorca może natomiast domagać się naprawienia szkody wyrządzonej wypowiedzeniem, jeżeli nastąpiło ono bez ważnych powodów. Pozwana mogła zwolnić się z odpowiedzialności poprzez wskazanie ważnych przyczyn wypowiedzenia umowy. Sąd I instancji zaznaczył, iż ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, by po stronie powódki wystąpiły jakiegokolwiek uchybienia w realizacji umowy. Pozwana nie wzywała powódki do poprawy jakości świadczonych usług. Co więcej, Sąd wskazał, że adwokat lub radca prawny nie ponosi odpowiedzialności za samo przegranie sprawy, zaś jego odpowiedzialność może wynikać li tylko z braku zachowania należytej staranności przy podejmowaniu czynności zawodowych. Pozwana nie wykazała braku staranności po stronie przedstawiciela powódki w realizacji łączącej strony umowy i świadczenia obsługi prawnej. Nieuzasadniony jest również zarzut braku jednolitego i uporządkowanego systemu prowadzenia akt sprawy cywilnych. Do obowiązków pozwanej (będącej właścicielem dokumentacji) należało stosowne zabezpieczenie, archiwizowanie i porządkowanie dokumentacji. Nadto w ocenie Sądu, nie stanowiła również przyczyny wypowiedzenia umowy nierzetelna obsługa postępowań przetargowych organizowanych przez pozwaną. Decyzje komisji przetargowych podejmowane były kolegialnie, których jedynym członkiem był przedstawiciel powódki. Przedstawiciel powódki nie miał realnego wpływu na treść zawieranych umów i tworzonych kontraktów. W ocenie Sądu do wypowiedzenia umowy doszło bez ważnej przyczyny.

Od powyższego wyroku pozwana wniosła apelację, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając:

- naruszenie przepisów postępowania, mogących mieć istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego w szczególności, zeznań świadka Z. Z., L. S. i Z. K. w przedmiocie przyczyn wypowiedzenia powódce umowy, a wskazujących na następujące okoliczności:

a. bezpośrednią przyczyną wypowiedzenia powodowi umowy były zastrzeżenia zawarte w protokole kontroli (str. 4 protokołu rozprawy z 26 stycznia 2016 r.)

b. częściowo uchybienia wskazane w protokole wpłynęły na utratę zaufania do mecenasu W. (str.8 protokołu z rozprawy z 27 stycznia 2016 r.)

c. sprawy na tle sporów z użytkownikami infrastruktury nie miały dalszego ciągu, w dokumentach nie było informacji, że coś zostało zrobione, one leżały

u pana mecenasu, czasem przez półtora roku (str. 3 protokołu z rozprawy

z 27 kwietnia 2016 r.)

i w konsekwencji przyjęcie przez Sąd, że pozwana wypowiedziała umowę bez ważnej przyczyny, podczas gdy z zeznań wymienionych świadków wynika, że powódka w sposób nieprawidłowy wykonywała umowę o świadczenie usług pomocy prawnej, a zatem wypowiedzenie tej umowy nastąpiło z ważnego powodu;

- naruszenie przepisów postępowanie, mogących mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego, a w szczególności dokumentów załączonych do pisma procesowego pełnomocnika pozwanej z 14 października 2015 r., to jest: kopii zarządzenia Sądu Rejonowego w Gliwicach VII Wydział Gospodarczy z 13 kwietnia 2014 r. wydanego w sprawie (...) S.A. przeciwko pozwanej, sygn. akt VII GC 349/14, kopii wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach V Wydział Cywilny z 9 lipca 2015 r. w sprawie z powództwa (...) przeciwko (...) S.A., sygn. akt

V ACa 850/14, kopii wyciągu z raportu audytu prawnego spraw sądowych z 20 maja 2015 r. przeprowadzonego na zlecenie pozwanej, 7 egzemplarzy zdjęć wykonanych przez (...) – i w konsekwencji przyjęcie przez Sąd, że pozwana wypowiedziała umowę bez ważnej przyczyny, podczas gdy z wymienionych dokumentów wynika, że powódka w sposób nieprawidłowy wykonywała umowę o świadczenie usług pomocy prawnej, a zatem wypowiedzenie tej umowy nastąpiło z ważnego powodu.

Powyższe uchybienia skutkowały:

a. błędem w ustaleniach faktycznych polegającym na przyjęciu przez Sąd, że czynności podejmowane przez przedstawiciela powódki były podejmowane z należyłą starannością, zgodnie z przepisami prawa oraz przepisami wewnętrznymi pozwanej;

b. błędem w ustaleniach faktycznych polegającym na przyjęciu przez Sąd, że pracownicy pozwanej współpracujący bezpośrednio z przedstawicielem powódki nie mieli, co do podejmowanych przez niego czynności żadnych zastrzeżeń, a jego pracę ocenili pozytywnie;

c. błędem w ustaleniach faktycznych polegającym na przyjęciu przez Sąd, że pozwana dokonała wypowiedzenia bez ważnych przyczyn;

d. błędem w ustaleniach faktycznych polegającym na przyjęciu przez Sąd, że pozwana winna była zapłacić powódce odszkodowanie w żądanej wysokości;

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 746 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że pozwana wypowiedziała umowę bez ważnej przyczyny oraz że roszczenie powódki o zapłatę odszkodowania z tytułu wypowiedzenia umowy bez ważnego powodu jest w pełni zasadne, podczas gdy utrata zaufania do powódki wynikająca z: nienależytego prowadzenia dokumentacji spraw sądowych i przedsądowych stanowi ważny powód wypowiedzenia umowy o świadczenie usług pomocy prawnej;

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 746 § 1 w zw. z art. 361 § 1 i 2 w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że roszczenie powódki o zapłatę odszkodowania z tytułu wypowiedzenia umowy bez ważnego powodu jest w pełni zasadne, podczas gdy powódka nie wykazała poniesionej szkody, a mianowicie nie wykazała, że utraciła wynagrodzenie, które otrzymałaby, gdyby umowa o świadczenie usług pomocy prawnej dalej trwała;

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 746 § 1 w zw. z art. 361 § 1 i 2 w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że roszczenie powódki o zapłatę odszkodowania z tytułu wypowiedzenia umowy bez ważnego powodu jest w pełni zasadne, podczas gdy naprawienie szkody w przypadku wypowiedzenia umowy bez ważnego powodu powinno być pomniejszone o korzyści, które powódka uzyskała, nie wykonując usługi.

Pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu przytoczyła argumentację na poparcie zarzutów apelacyjnych.

W odpowiedzi powódka domagała się oddalenia apelacji i zasądzenia od pozwanej kosztów zastępstwa procesowego, podejmując popartą orzecznictwem sądowym polemikę z zarzutami apelacyjnymi.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Apelacja pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż niezasadne są jej zarzuty.

Sąd I instancji ustalił stan faktyczny sprawy na podstawie dowodów zaoferowanych przez strony. Te ustalenia Sąd Okręgowy w pełni podziela, uznając za własne, stąd obszernie je przytoczył, uznając za zbędne powoływanie ich ponownie w tym miejscu.

W oparciu o tak ustalone fakty, Sąd I instancji dokonał właściwej subsumcji prawa, oceniając wiarygodność i moc dowodów – zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisie art. 233 § 1 k.p.c. - według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, bez przekroczenia granic swobodnej ich oceny. Wywód Sądu I instancji, przedstawiony w motywach rozstrzygnięcia cechuje spójny, logiczny tok rozumowania, stąd brak jest podstaw do przyjęcia odmiennego, prezentowanego przez pozwaną, zmierzającego do ukształtowania go w sposób korzystny dla strony. Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie można poprzestać na stwierdzeniu, że dokonane ustalenia faktyczne są wadliwe, odnosząc się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Niezbędne jest wskazanie przyczyn, które dyskwalifikują postępowanie sądu w zakresie ustaleń. Skarżący powinien zwłaszcza wskazać, jakie kryteria oceny zostały naruszone przez sąd przy analizie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im taką moc przyznając (zob. postanowienie SN z 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, wyrok SN z 6 lipca 2005 r., III CK 3/05). W orzecznictwie podkreśla się, że "ramy swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i waga ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego".

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowił przepis art. 746 §1 k.c., zgodnie z którym w przypadku wypowiedzenia zlecenia - które zlecający może dokonać w każdym czasie – zleceniobiorcy należy się odszkodowanie, jeśli wypowiedzenie nastąpiło bez ważnego powodu. Istota sporu sprowadzała się do ustalenia, czy istniały ważne powody wypowiedzenia umowy przez pozwaną i w tym zakresie Sąd I instancji prawidłowo ocenił, że powody te nie zaszły. Pozwana nie wykazała, by przed złożeniem powódce wypowiedzenia zgłaszała zastrzeżenia do świadczonych przez nią usług. Potwierdzili to pracownicy pozwanej – świadkowie: L. S. („nie miałem zastrzeżeń do pracy mecenasa W.”), podobnie zeznali: J. M., I. D. i E. K., która współpracę z mecenasem W. oceniła bardzo dobrze. Świadek Z. Z. zeznał, że „wypowiedzenie przyszło z centrali, a przyczyną były nieprawidłowości wykazane w protokole kontroli postępowań przetargowych” (k.302), co wskazuje na brak obiekcji odnośnie do pracy powódki we wcześniejszym okresie.

Ważnego powodu wypowiedzenia zlecenia w rozumieniu art. 746 § 1 k.c. – jak trafnie ocenił Sąd I instancji – nie mógł stanowić protokół kontroli doraźnej w zakresie realizacji zadań inwestycyjnych i remontowych związanych z utrzymaniem nieruchomości Zakładu. Liczący 95 stron dokument, wskazujący na różnego rodzaju uchybienia, w tym w ramach postępowań przetargowych, wymienia szereg osób za nie odpowiedzialnych, w tym pracowników pozwanej, słuchanych w niniejszym procesie w charakterze świadków, gdyż zastrzeżenia dotyczą nie tylko kwestii prawnych, lecz również finansowych i technicznych. Decyzje w tych postępowaniach podejmowane były kolegialnie,

przez komisję przetargową, stąd niesłuszne jest przypisywanie wyłącznej odpowiedzialności za ewentualne błędy powódce, reprezentowanej przez S. W..

Z tych przyczyn podzielić należy pogląd Sądu I instancji o braku ważnych powodów do wypowiedzenia powódce umowy.

Niezasadny też okazał się zarzut apelującej o naruszeniu przepisu art. 361 k.c., zgodnie z którym zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła (§ 1);

w powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (§ 2).

Istnieje bez wątpienia związek przyczynowy między wypowiedzeniem umowy powódce i utratą wynagrodzenia, jakiego mogła oczekiwać w przypadku kontynuacji umowy, a zatem za utracone korzyści.

Szkoda związana z utraconymi korzyściami (lucrum cessans) polega na tym, że majątek poszkodowanego nie wzrósł tak, jakby się stało, gdyby nie nastąpiło zdarzenie, z którym połączona jest czyjaś odpowiedzialność. Co więcej, wskutek doznania tego rodzaju uszczerbku poszkodowany nie staje się bogatszy o to, czego bez wyrządzenia mu szkody mógł oczekiwać w przeszłości. Należy zgodzić się

z pozwaną, że utrata wynagrodzenia przez powódkę na skutek wypowiedzenia umowy przez pozwaną – czyli po prostu utrata przychodu nie stanowi jeszcze szkody. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 15 września 2008 r., I ACa 84/08 stwierdził „szkoda w postaci utraconych przez zleceniobiorcę korzyści, nie jest bynajmniej tożsama z wysokością wynagrodzenia, które otrzymałby on, gdyby wykonał w całości umowę (czy też wykonywał ją jakiś czas dłużej). Nie jest wykluczone, iż w przypadku bezzasadnego wypowiedzenia umowy zleceniobiorca pozbawiony jest przez pewien czas możliwości wykonywania zleceń na rzecz innych podmiotów, ponosząc w ten sposób szkodę.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, zważyć należy, że umowa stron na skutek jej bezzasadnego rozwiązania przez pozwaną, została skrócona

o prawie 1,5 roku. Powódka istotnie nie wykazała, by po zaprzestaniu świadczenia usług dla pozwanej przez cały ten okres nie mogła podjąć czynności na rzecz innych podmiotów, a więc by jej szkoda sprowadzała się do utraty wynagrodzenia w całym tym czasie. Przypomnieć jednak należy, że w niniejszym procesie powódka domaga się kwoty 11 000 zł, stanowiącej wynagrodzenie, jakiego mogła się spodziewać od pozwanej za okres niewiele przekraczający 2 miesiące. W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał, że w tak krótkim terminie powódka nie miała możliwości zrekompensować sobie utraconych dochodów, świadcząc usługi innym zleceniodawcom. Nie zgłaszając wcześniej zastrzeżeń do usług powódki, a nieoczekiwanie i bezzasadnie wypowiadając umowę, pozwana w żaden sposób nie przygotowała jej do podjęcia starań o zawarcie umów zlecenia z innymi podmiotami. Wobec znacznej podaży na rynku świadczenia usług prawnych, nie sposób uznać, by powódka w tak krótkim czasie mogła znaleźć kolejnych zleceniodawców, a tym samym uzyskać korzyści utracone na skutek działania pozwanej.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.c. oddalił apelację pozwanej jako bezzasadną, prostując jedynie w oparciu o przepis art. 350 k.p.c. oznaczenie siedziby pozwanej. Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego uzasadnia przepis art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5) w zw. z § 10 ust.1 pkt 1) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, w brzmieniu obowiązującym od 27 października 2016 roku.

SSO Małgorzata Korfanty SSO Iwona Wańczura SSO Barbara Przybyła